

Gminny Program Wspierania Rodziny w Gminie Nowa Wieś Wielka na lata 2021-2023

I. Wprowadzenie

Gminny Program Wspierania Rodziny w Gminie Nowa Wieś Wielka na lata 2021 - 2023 jest kontynuacją 3-letniego programu, który był realizowany w latach 2018 - 2020. Program przygotowany jest w oparciu o art.176 pkt 1 ustawy z dnia z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Przesłanką uzasadniającą formułowanie programu jest konsolidowanie działań podejmowanych przez jednostkę samorządu terytorialnego przy współudziale innych podmiotów, dla których wiodącym celem jest podejmowanie działań mających na celu utworzenie spójnego wsparcia rodzin, zwłaszcza tych przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych.

Występujące w rodzinie problemy często są złożone i wymagają interdyscyplinarnych, skoordynowanych działań. Pomoc powinna opierać się na wspomaganie osób i rodzin we wzmocnieniu lub odzyskaniu zdolności do pełnego i samodzielnego funkcjonowania w społeczeństwie. Program wyznacza działania mające na celu wspieranie rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych w procesie przywracania zdolności tych rodzin do prawidłowego funkcjonowania poprzez pracę z rodziną oraz zapewnienie pomocy w opiece i wychowaniu dzieci.

Rodzina tworzy integralną część społeczeństwa – jest jego najmniejszą, a zarazem podstawową komórką. Stanowi najważniejszą grupę społeczną i jest pierwszym, podstawowym środowiskiem wychowawczym dziecka. To tutaj nabywa ono wiedzę o otaczającym je świecie, panujących między ludźmi stosunkach. Uczy się wyrażać swoje uczucia (lęk, obawa, zadowolenie, gniew) oraz wartościować co jest dobre, a co złe. Wychowują się w niej kolejne pokolenia, które w późniejszym okresie swojego życia kreują społeczeństwo. Rodzina kształtuje osobowość młodego pokolenia, postawę społeczną i wyznacza koleje jego losu. Dlatego tak ważne jest zachowanie prawidłowych ról społecznych. Tylko „zdrowa” rodzina jest warunkiem wykreowania młodego pokolenia, które będzie miało poczucie własnej wartości, aspiracji, empatii jak również będzie bazą do budowania kolejnej prawidłowo funkcjonującej najmniejszej komórki społecznej.

Rozpad rodziny, niewydolność wychowawcza, zanikanie poczucia bezpieczeństwa czy narastanie konfliktów powodują wzrost zjawisk negatywnych, które wymagają ingerencji z zewnątrz angażując siły i środki społeczne. Długoletnie przebywanie rodziny w sytuacji kryzysowej może spowodować całkowite zerwanie więzi rodzinnych i w konsekwencji umieszczenie dzieci w pieczy zastępczej. Mając na względzie fakt, że rodzina biologiczna jest najbardziej sprzyjającą strukturą w prawidłowym rozwoju dziecka, należy zadbać o to aby pozostało w niej jak najdłużej. Stąd aby rodzina prawidłowo wykonywała swe funkcje należy ją wspierać poprzez szeroko rozumianą pracę, w jej najbliższym otoczeniu, bez konieczności odrywania dziecka od rodzin.

Wszelkie działania powinny być prowadzone za zgodą rodziny i jej aktywnym zaangażowaniem, uwzględniając zasadę pomocniczości. Obustronny wysiłek zarówno członków rodziny jak i pracowników instytucji pomocy społecznej ma na celu przywrócenie naturalnych więzi i normalizację życia rodzinnego. Przydzielenie rodzinie asystenta rodziny jest bardzo ważnym działaniem profilaktycznym, polegającym na wieloaspektowej pracy z członkami rodziny, w celu zapobiegania umieszczenia dzieci w pieczy zastępczej.

Termin „asystent” został wprowadzony od słowa „asysta”, które jest określeniem na osobę towarzyszącą komuś, współobecną, pomagającą, będącą w pogotowiu. Rola asystenta rodziny polega na całościowym

wspieraniu rodziny wychowującej dzieci zagrożone wykluczeniem społecznym, poprzez zmianę stosunku osób w rodzinie do własnej sprawności, podniesienie ich samooceny, wzbudzenie wiary we własne siły, a także pomoc w wykonywaniu najprostszych czynności, składający się na proces prowadzenia gospodarstwa domowego. Działania asystenta rodziny mają wspomagać rozwój kompetencji wszystkich członków rodziny tj. rodziców, dzieci, czemu służy indywidualne podejście do rodziny i jej problemów. Należy podkreślić, że asystent rodziny nie przejmuje działań za rodzinę, jedynie wspiera ją w wykonywaniu określonych obowiązków jak i również w podjętych działaniach, pokazuje jakie efekty przyniesie ich praca oraz ukierunkowuje te działania w taki sposób, aby przyniosły one zamierzone efekty.

Pozostawienie rodzin bez fachowego wsparcia i różnorodnej pomocy specjalistycznej spowoduje wzrost zjawiska dalszej degradacji rodzin i skutkować będzie różnorodnymi konsekwencjami, którymi najbardziej zagrożone będą dzieci. Priorytetem wspierania rodziny jest zapewnienie odpowiednich warunków rozwoju dzieci, młodzieży oraz kształtowania wartości i norm związanych z ich wychowaniem. Pomimo powstawania wielu nowych instytucji, nastawionych na wspieranie rozwoju człowieka, żadna z nich nie jest w stanie zastąpić rodziny, która nadal jest najważniejszym środowiskiem życia i rozwoju człowieka.

Właściwie funkcjonująca wspólnota rodzinna, stanowi wartościowe środowisko socjalizacyjne i wychowawcze dla swoich członków, którzy szukają w niej oparcia, wzmocnienia, poczucia bezpieczeństwa oraz zaspokojenia podstawowych potrzeb. W przypadku jakiegokolwiek dysfunkcyjności rodziny, dziecko ma prawo do specjalnej ochrony i pomocy państwa. Osłabienie rodziny zarówno w sferze materialno-bytowej, jak i w sferze więzi rodzinnych wymaga podjęcia stosownych kroków. Zgodnie z art. 176 pkt 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 roku ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej do zadań własnych gminy należy m. in. opracowanie i realizacja trzyletniego gminnego programu wspierania rodziny. W świetle założeń ustawy pomoc dziecku i jego rodzinie powinna mieć charakter interdyscyplinarny i być udzielana przez właściwych specjalistów w ramach zintegrowanego lokalnego systemu. Ważne jest, by działania i decyzje względem rodziny były podejmowane przy współpracy wyspecjalizowanych instytucji (Ośrodek Pomocy Społecznej, Szkoły, Sąd, Policja). W związku z powyższym zostaje wprowadzony trzyletni Gminny Program Wspierania Rodziny w Gminie Nowa Wieś Wielka na lata 2021-2023, którego priorytetem będzie stworzenie działań profilaktycznych tak, aby zapobiegać marginalizacji i społecznemu wykluczeniu mieszkańców. Zapisy przytoczonej Ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej realizuje w Gminie Nowa Wieś Wielka Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Nowej Wsi Wielkiej (GOPS). Jest to jednostka organizacyjna, utworzona przez Radę Gminy Nowa Wieś Wielka, finansowana w formie jednostki budżetowej.

II. Podstawy Prawne

Obowiązki gminy w zakresie wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej wyznaczają następujące akty prawne:

- 1) Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997r.
- 2) ustawa z dnia 25 lutego 1964r. Kodeks rodzinny i opiekuńczy
- 3) ustawa z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej
- 4) ustawa z dnia 8 marca 1990r. o samorządzie gminnym
- 5) ustawa z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej
- 6) ustawa z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie
- 7) ustawa z dnia 26 października 1982r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi
- 8) ustawa z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu narkomanii
- 9) ustawa z dnia 5 grudnia 2014r. o Karcie Dużej Rodziny
- 10) ustawa z dnia 4 listopada 2016r. o wspieraniu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”

III. Diagnoza problemu

Gmina Nowa Wieś Wielka jest gminą wiejską, położoną na terenie powiatu bydgoskiego, w województwie kujawsko-pomorskim.

Teren gminy w 2017r. zamieszkiwało 9790 mieszkańców, w 2018r.- 9882 mieszkańców, a w 2019r.- 9945 mieszkańców zameldowanych na pobyt stały i czasowy, wśród których kobiety stanowiły 51%

Obraz liczby mieszkańców Gminy Nowa Wieś Wielka z podziałem na wiek, przedstawia się następująco:

Tabela nr 1. Liczba mieszkańców Gminy Nowa Wieś Wieka w latach 2017-2019.

Liczba ludności	2017r.	2018r.	2019r.
Ogółem	9790	9882	9945
Wiek przedprodukcyjny 0-18	2131	2134	2121
Wiek produkcyjny 18-65	6249	6238	6252
Wiek poprodukcyjny powyżej 65	1410	1510	1572

Rodzina dysfunkcyjna to rodzina, która nie spełnia swych zadań względem dzieci. W takiej rodzinie na pierwszym miejscu zaspakajane są potrzeby rodziców a nie dzieci. Zaburzona jest również więź emocjonalna między członkami rodziny - są osoby ważniejsze, którym pozostali członkowie rodziny muszą się podporządkować. Atmosfera w rodzinie jest pełna napięcia, a zasady są narzucane. Nie można wyrażać swoich uczuć, myśli, pragnień. Każda rodzina dysfunkcyjna naraża dziecko na szereg negatywnych emocji. Niejednokrotnie dzieci w takich rodzinach odbierane są jako balast dla rodziców ograniczający ich swobodę. Wobec dzieci stosowane są surowe kary, nieadekwatne do stopnia przewinienia.

O rodzinie dysfunkcyjnej mówimy w sytuacji w której jedno bądź oboje rodziców uzależniło się od alkoholu; występuje problemem wykorzystywania seksualnego; jedno bądź oboje rodziców stosuje przemoc emocjonalną (szantaż, zastraszanie itp.) wobec członków rodziny; jedno bądź oboje rodziców stosuje przemoc fizyczną wobec członków rodziny; występuje przewlekła choroba, a osoba chora wini za swój stan zdrowia pozostałych członków rodziny i stawia siebie w centrum uwagi.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej realizuje zadania własne gminy Nowa Wieś Wielka z zakresu pomocy społecznej zgodnie z ustawą o pomocy społecznej i ustawą o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, jak również zadania zlecone gminie z zakresu administracji rządowej dotyczące pomocy społecznej, świadczeń rodzinnych, funduszu alimentacyjnego i działań wobec dłużników alimentacyjnych. Z pomocy społecznej w formie pieniężnej, rzeczowej, usługowej oraz w postaci pracy socjalnej i poradnictwa korzystały w roku 2017 – 411 rodziny (967 osób), w roku 2018 - 403 rodzin (957osób), natomiast w roku 2019 - 417 rodziny (969 osób). Wynika z tego, że z pomocy społecznej korzysta około 10% mieszkańców gminy.

Wykres nr 1. Udział rodzin korzystających z pomocy społecznej w latach 2017-2019.

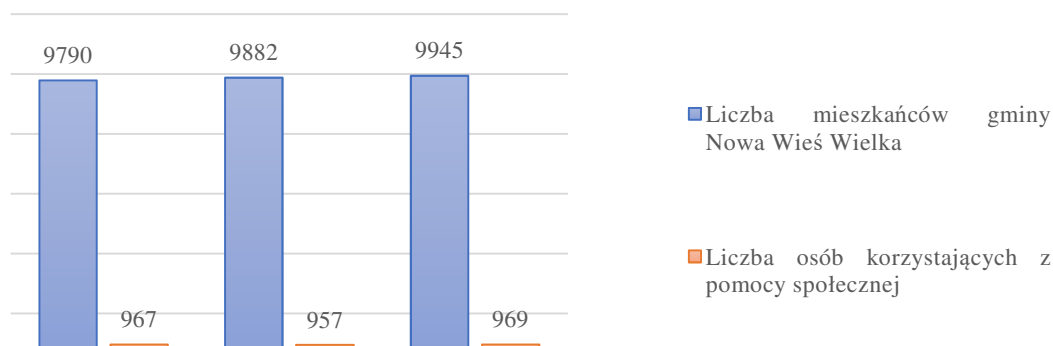

Tabela nr 2. Główne powody korzystania z pomocy społecznej przez mieszkańców gminy Nowa Wieś Wielka w latach 2017-2019.

Przyczyny	2017r.	2018r.	2019r.
Bezradność w sprawach opiekuńczo wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego	72	72	69
Długotrwała i ciężka choroba	240	234	216
Bezrobocie	92	83	67
Niepełnosprawność	146	141	140
Wielodzietność	157	158	146
Ubóstwo	165	141	129

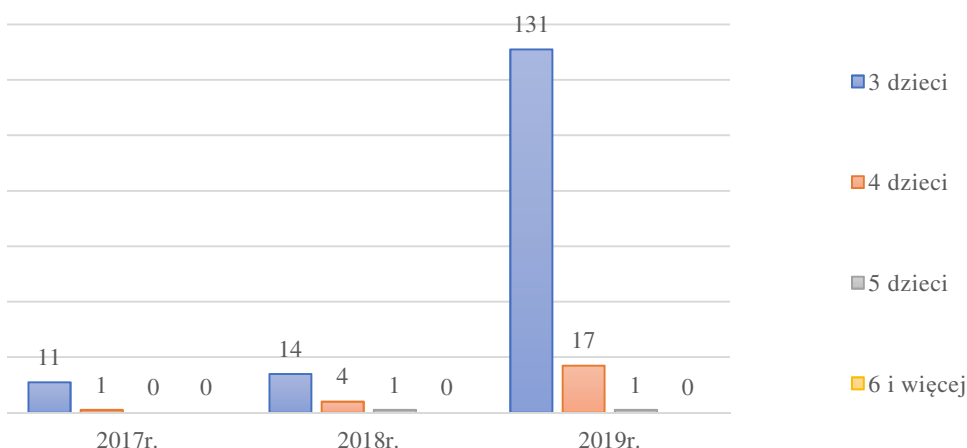
Formę pomocy dla rodzin stanowią również świadczenia rodzinne i fundusz alimentacyjny. Budżety domowe rodzin dość poważnie zasilają świadczenia wychowawcze 500+ wypłacane na każde dziecko.

Tabela nr. 3. Świadczenia rodzinne przyznane w gminie Nowa Wieś Wielka w latach 2017-2019.

	2017r.	2018r.	2019r.
Zasiłek pielęgnacyjny	247 rodzin/2953 świadczeń	235 rodzin/2817 świadczeń	247 rodzin/2954 świadczeń
Świadczenie wychowawcze	853 rodzin/12932 świadczeń	801 rodzin/12174 świadczeń	1255 rodzin/17260 świadczeń
Zasiłek rodzinny	497 rodzin/6783 świadczeń	496 rodzin/6810 świadczeń	484 rodzin/6545 świadczeń
Świadczenie rodzicielskie	44 rodziny/306 świadczeń	33 rodziny/204 świadczenia	35 rodzin/267 świadczeń
Jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia dziecka	73 rodziny/73 świadczenia	79 rodzin/79 świadczeń	74 rodziny/74 świadczeń
Pomoc finansowa z ustawy „Za życiem”	0	1 rodzina/ 1 świadczenie	0
Program Dobry Start (od 2018 r.)	0	942 rodziny/1348 świadczeń	964 rodziny/1367 świadczeń

Doceniając trud wychowania i opieki nad dziećmi Gmina Nowa Wieś Wielka realizuje program wspierania rodzin wielodzietnych w ramach Karty Dużej Rodziny, z których ogółem korzysta 1041osób. Program jest kierowany do rodzin z przynajmniej trójką dzieci. Karta wydawana jest niezależnie od dochodu. Rodzice dzieci mogą korzystać z karty dożywotnio, dzieci natomiast do 18 roku życia, lub do momentu ukończenia nauki, jednakże maksymalnie do 25 roku życia. Dzieci legitymujące się orzeczeniem o niepełnosprawności w stopniu umiarkowanym lub znacznym na czas trwania orzeczenia. Karta Dużej Rodziny oferuje system zniżek oraz dodatkowych uprawnień przez instytucje, które podjęły współpracę w tym zakresie.

Wykres nr 2. Karta Dużej Rodziny w gminie Nowa Wieś Wielka w latach 2017-2019.

Pracownicy socjalni i asystenci rodziny w ramach wykonywania swoich obowiązków podejmują działania na rzecz rodzin dysfunkcyjnych, borykających się z różnorodnymi problemami. Niejednokrotnie są to rodziny, które oprócz ubóstwa dotknięte są wieloma dysfunkcjami. Praca z takimi rodzinami wymaga od kadry pomocy społecznej wysokiego profesjonalizmu i zaangażowania w podejmowanych działaniach.

Tabela nr 4. Liczba rodzin objętych pomocą asystenta rodziny w latach 2017-2019.

	2017r.	2018r.	2019r.
Liczba asystentów rodziny	1	1	1
Liczba rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny	10	12	15
w tym liczba dzieci objętych wsparciem asystenta rodziny	22	24	36

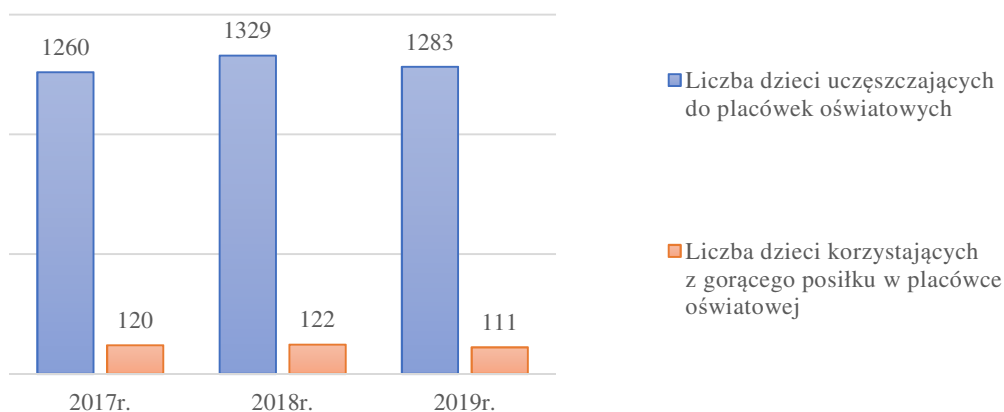
Z dniem 01 stycznia 2017r. weszła w życie Ustawa o wsparciu kobiet w ciąży i rodziny „Za życiem”- przepisy prawa dotyczą wsparcia w zakresie dostępu do świadczeń opieki zdrowotnej oraz instrumentów polityki na rzecz rodziny, np. zapewnieni dostępu do informacji w zakresie rozwiązań wspierających rodziny oraz kobiety w ciąży, jednorazowego świadczenia z tytułu urodzenia dziecka, u którego zdiagnozowano ciężkie i nieodwracalne upośledzenie albo nieuleczalną chorobę zagrażającą jego życiu, które powstały w prenatalnym okresie rozwoju dziecka lub w czasie porodu, odpowiednich świadczeń opieki zdrowotnej dla dziecka ze szczególnym uwzględnieniem dziecka u którego

zdiagnozowano ciężkie i nieodwracalne upośledzenie albo nieodwracalną chorobę zagrażającą jego życiu, które powstały w prenatalnym okresie rozwoju dziecka lub w czasie porodu. Ustawa zakłada także, że rodziny uprawniono mogą zostać objęte pomocą asystentów rodziny, o których mowa w Ustawie z dnia 09 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i pieczy zastępczej. Nowe rozwiązanie prawne zapewnia dostęp do poradnictwa w zakresie wspierania rodziny. W jego ramach można skorzystać z wsparcia psychologicznego, pomocy prawnej, w szczególności w zakresie praw rodzicielskich, a także poradnictwa w zakresie przewycięzania trudności w pielęgnacji i wychowaniu dziecka, dostępu do rehabilitacji społecznej i zawodowej oraz świadczeń opieki zdrowotnej.

Na terenie gminy Nowa Wielka jest 15 rodzin zastępczych 1 zawodowa rodzina zastępcza 1 rodzinny dom dziecka. W zakresie tym zgodnie z przepisami ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej gmina Nowa Wieś Wielka współfinansuje pobyt 5 dzieci w rodzinie zastępczej.

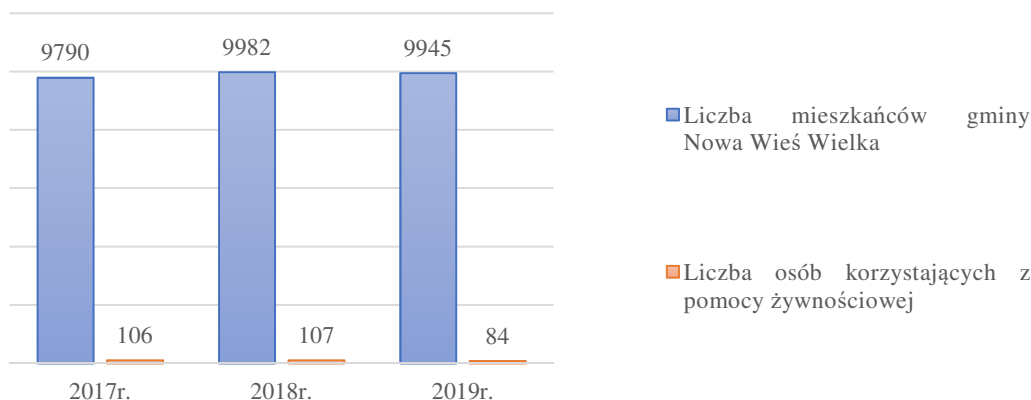
W obszarze gminy funkcjonują dwie szkoły podstawowe, dwa przedszkola samorządowe oraz jedno przedszkole prywatne. W trakcie pobytu w placówce oświatowej, w przerwie między zajęciami dzieci mają możliwość zjedzenia ciepłego posiłku. Część dzieci z rodzin będących pod opieką Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej objętych jest pomocą w formie dożywiania.

Wykres nr 3. Liczba dzieci korzystających z dożywiania w latach 2017-2019.

Poza gorącymi posiłkami dla dzieci, gmina realizuje program poprzez dostarczanie najuboższym osobom i rodzinom pomocy żywnościowej w formie paczek. Każda paczka zawiera 5 grup artykułów spożywczych. Powyższa pomoc realizowana jest przy współudziale Gminy Nowa Wieś Wielka oraz Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej przez Zarząd Gminny Polskiego Komitetu Pomocy Społecznej w Nowej Wsi Wielkiej.

Wykres nr 4. Liczba osób korzystających z pomocy żywnościowej w latach 2017-2019.

Uzależnienie od alkoholu jest zaburzeniem psychicznym oraz zaburzeniem zachowania, które w Polsce diagnozuje się na podstawie Międzynarodowej Statystycznej Klasyfikacji Chorób i Problemów Zdrowotnych – Rewizja 10 (ICD 10).

Aby skutecznie rozwiązywać problemy alkoholowe konieczne jest podejmowanie działań nie tylko w stosunku do osób uzależnionych czy pijących szkodliwie, ale przede wszystkim działań profilaktycznych skierowanych do całej społeczności, a w szczególności do dzieci i młodzieży.

Na terenie Gminy Nowa Wieś Wielka za realizację Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Gminnego Programu Przeciwdziałania Narkomanii odpowiada Ośrodek Profilaktyki Alkoholowej, którego praca nastawiona jest na realizację programów wczesnej interwencji, wspieraniu zainteresowań dzieci i młodzieży oraz na promowaniu zdrowego stylu życia wśród całej społeczności lokalnej.

Oprócz działań profilaktycznych podejmowano również działania skierowane na bezpośrednie rozwiązywanie problemu uzależnienia. Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych pełni znaczną rolę w pomocy rodzinom z problemem alkoholowym. Jej celem jest ograniczanie dostępności alkoholu, zwiększanie dostępności pomocy terapeutycznej dla osób (współ)uzależnionych i podejmowanie działań w związku z podejrzeniem stosowania przemocy w rodzinie. Komisja realizuje określone ustawowo zadania gminy w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych określone w ustawie o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałania alkoholizmowi m.in. poprzez kampanie profilaktyczno-edukacyjne, realizowane na terenie gminy Nowa Wieś Wielka.

Podobnie jak w latach ubiegłych Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych prowadziła rozmowy motywujące osoby uzależnione od alkoholu do podjęcia leczenia odwykowego. W uzasadnionych przypadkach podejmowała czynności zmierzające do orzeczenia o zastosowaniu wobec osoby uzależnionej od alkoholu obowiązku poddania się leczeniu odwykowemu. W 2019 roku do Komisji wpłynęło 21 wniosków o zastosowanie przymusu leczenia odwykowego, Komisja odbyła 13 spotkań zespołu motywującego, skierowano 1 wniosek do Sądu, a pozostałe osoby same podjęły leczenie bądź sprawy są w trakcie czynności zmierzających do orzeczenia o zastosowaniu wobec osoby uzależnionej od alkoholu obowiązku poddania się leczeniu w placówce leczenia uzależnień.

Przemoc w rodzinie definiowana jest jako określony rodzaj zachowań, które naruszają prawa oraz dobra osobiste danej jednostki. Dom nie zawsze jest miejscem miłości, ciepła i bezpieczeństwa. W celu rozwiązywania problemów z występowaniem przemocy w rodzinie realizowany jest Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ofiar Przemocy w Rodzinie, którego celem jest ograniczenie skali zjawiska przemocy wśród rodzin zamieszkałych na terenie gminy. W tym celu powołany został Zespół Interdyscyplinarny do spraw przemocy w rodzinie. W skład Zespołu wchodzi przedstawiciele jednostek organizacyjnych pomocy społecznej, gminnej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, policji, oświaty, ochrony zdrowia, jak i również kuratorzy sądowi, przedstawiciele innych podmiotów, specjaliści w dziedzinie przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Zespół poprzez tworzone grupy robocze realizuje procedurę „Niebieska Karta”, ale również stanowi podstawę przepływu informacji i organizacji działań osób doznających przemocy. Ma za zadanie poprawę współpracy i efektywności działań przeciw przemocy na terenie gminy Nowa Wieś Wielka.

Tabela nr 5. Procedura „Niebieska Karta” na terenie Gminy Nowa Wieś Wielka w latach 2017-2019.

	2017r.	2018r.	2019r.
Liczba rodzin w których wszczęto procedurę NK	19	15	23
Liczba dzieci w tych rodzinach	9	4	11

Dużym wsparciem dla dzieci wychowujących się w rodzinach dysfunkcyjnych są działające w strukturze Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Nowej Wsi Wielkiej świetlice środowiskowe,

znajdujące się w miejscowościach: Nowa Wieś Wielka, Brzoza, Nowe Smolno, Dobromierz, Prądocin i Nowa Wioska. Przeznaczone są dla dzieci w wieku od 6 do 16 roku życia. Podstawowym celem działania Świetlicy Środowiskowej jest stworzenie dzieciom bezpiecznego miejsca i możliwości spędzania czasu wolnego od ryzykownych zachowań, a także doraźna pomoc w rozwiązywaniu podstawowych trudności funkcjonowania społecznego, szkolnego, osobistego i emocjonalnego. Świetlica jest placówką wsparcia dziennego i postępowanie z wychowankami ma charakter wieloaspektowych działań opiekuńczo – wychowawczych.

W 2019 roku łącznie z różnych form zajęć opiekuńczo – wychowawczych oraz pomocy oferowanej przez placówkę skorzystało 217 dzieci.

IV. Analiza SWOT

Analiza SWOT jest oceną możliwości realizacji projektu, w którym uwzględnia się dostępne zasoby, dysponowanie którymi pozwoli na zaproponowanie i zrealizowanie oferty wsparcia dla rodzin, a także jest możliwością oszacowania ograniczeń w realizacji Programu. Technika ta polega na posegregowaniu posiadanych informacji na cztery grupy: mocne i słabe strony oraz szanse i zagrożenia.

W związku z opracowaniem Gminnego Programu Wspierania Rodziny w Gminie Nowa Wieś Wielka na lata 2021 - 2023 dokonano analizy SWOT poprzednio obowiązującego programu na lata 2018 - 2020.

Tabela nr 6. Analiza SWOT programu 2018-2020.

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none"> • dobrze przygotowana i stale doskonaląca umiejętności kadra instytucji działających na rzecz rodziny, • dobra współpraca z instytucjami działającymi na rzecz rodziny np. Zespół Interdyscyplinarny i grupy robocze ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie, • działalność Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, • poparcie działań i współpraca z samorządem gminnym, • dobre rozeznanie środowiska lokalnego przez pracowników pomocy społecznej, policji, oświaty, • otwartość na współpracę ze środowiskiem lokalnym, • zatrudnienie asystenta rodziny w ramach zadaniowego czasu pracy, • efektywne prowadzenie pracy socjalnej • realizacja programów profilaktycznych w placówkach oświatowych • realizacja rządowego programu „Posiłek w szkole i w domu” • programy edukacyjne w szkołach • świetlice środowiskowe w sołectwach • zapewnienie kadrze GOPS szkoleń • dobre zaplecze edukacyjne i sportowe na terenie gminy • dostępność usług opiekuńczych świadczonych osobom i rodzinom na terenie całej gminy. 	<ul style="list-style-type: none"> • bierna postawa wobec problemów występujących w rodzinie, niechęć do nawiązywania współpracy z placówkami niosącymi pomoc w tym zakresie, • utrudniony dostęp do poradnictwa specjalistycznego (psycholog, psychiatra, mediator rodzinny), • zbyt mała aktywność i gotowość ze strony społeczności lokalnej do współpracy, • wyuczona bezradność i roszczeniowość, • uzależnienie od pomocy instytucjonalnej (głównie finansowej) i brak współpracy ze strony rodzin w zakresie rozwiązywania problemów, • brak pozytywnych wzorców osobowych w rodzinach dysfunkcyjnych, • brak rodzin wspierających, • niski poziom aktywności zawodowej klientów GOPS, • niski poziom świadomego rodzicielstwa, • niedostateczne środki finansowe rodzin na zagospodarowanie czasu wolnego dzieci i młodzieży, • niski poziom aktywności klientów pomocy społecznej w zakresie wykorzystania własnych zasobów i możliwości w przewycięzaniu sytuacji kryzysowej, • niska motywacja do podjęcia działań zmierzających do zmiany i poprawy sytuacji u osób wymagających wsparcia, • zjawisko alkoholizmu.

--	--

SZANSE	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none"> • rozwój innowacyjnych metod wsparcia rodziny w pracy asystenta rodziny oraz pracownika socjalnego, • ustawiczne szkolenia osób pracujących na rzecz rodziny, • prospołeczna polityka państwa, • wykorzystanie potencjału i zasobów organizacji pozarządowych, • możliwość pozyskiwania środków finansowych z konkursów w ramach programu wspierania jednostek samorządu terytorialnego w budowaniu lokalnego systemu opieki nad dzieckiem i rodziną oraz środków z funduszy europejskich, • skuteczna i trafna diagnoza problemów dotyczących rodziny oraz analiza dynamiki rozwoju pojawiających się problemów społecznych, • wzrost zaangażowania społeczności lokalnej w działania na rzecz dziecka i rodziny, • promocja działalności rodzin wspierających, • aktywizacja osób długotrwale bezrobotnych, 	<ul style="list-style-type: none"> • zanik więzi i tradycji rodzinnych, rozpad rodziny, • zaniedbanie emocjonalne dziecka, • występowanie zjawiska osłabienia autorytetu rodziny i więzi międzypokoleniowych, • występowanie zjawisk patologicznych, taki jak agresja, przemoc w rodzinie, wandalizm, uzależnienia od alkoholu i innych środków uzależniających, • rozszerzenie kręgów ubóstwa, • uzależnienie świadczeniobiorców pomocy społecznej od otrzymywanej pomocy finansowej i duża liczba osób długotrwale z niej korzystających, • osłabianie się funkcji opiekuńczej rodziny, • występowanie zjawiska przerzucania odpowiedzialności za wychowanie dzieci na inne podmioty i instytucje, • brak zainteresowania rodziców problemami dziecka i formą spędzania przez nie wolnego czasu, • brak umiejętności szukania pomocy w sytuacjach kryzysowych i ryzykownych, • skomplikowane i niespójne przepisy prawa, biurokratyzacja.

Powyższa analiza SWOT została skonstruowana w oparciu o stan wiedzy i doświadczenie pracowników Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Nowej Wsi Wielkiej oraz osób zajmujących się pomocą rodzinie. Ciągły monitoring spraw związanych z pomocą społeczną, znajomość występowania problemów i tematyki związanej z szeroko rozumianą polityką prorodzinną i społeczną pozwoliło na wyodrębnienie przedstawionych w analizie słabych i mocnych stron, jak również szans i zagrożeń.

Dominacja mocnych stron Gminy Nowa Wieś Wielka daje szansę na realną eliminację zagrożeń i słabych stron. Należy jednak założyć, że w pracy z „żywą tkanką” jaką jest społeczeństwo, zawsze będą istniały różnego rodzaju problemy. Tylko sprawnie działające instytucje na szczeblu

gminnym mogą im przeciwdziałać i dążyć do ich marginalizacji. Korzystając z szans, doskonaląc metody działania, kształtując odpowiednią politykę społeczną gminy można wiele zmienić.

Z analizy SWOT wynika, że posiadane zasoby powinny stanowić solidną podstawę do skutecznych działań w przyszłości i wyznaczają kierunki działań na kolejne lata.

V. Cele i zadania programu

Cel główny: stworzenie spójnego systemu wsparcia dla rodzin w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych.

Cele szczegółowe:

1. Zapewnienie odpowiednich warunków do wypełniania przez rodziny funkcji opiekuńczo-wychowawczej.

Lp.	Zadanie	Wskaźnik realizacji zadania
1.	Diagnozowanie i monitoring warunków życia rodzin	<ul style="list-style-type: none"> liczba wywiadów środowiskowych;
2.	Udzielanie pomocy finansowej i rzeczowej rodzinom znajdującym się w trudnej sytuacji życiowej	<ul style="list-style-type: none"> liczba rodzin i osób objętych pomocą społeczną; liczba dzieci dożywianych w placówkach oświatowych; liczba rodzin z dziećmi korzystających z pomocy żywnościowej POPŻ; liczba rodzin z dziećmi korzystających z zasiłków celowych na zakup żywności; liczba rodzin z dziećmi korzystających ze świadczeń rodzinnych; liczba rodzin z dziećmi korzystających ze świadczeń Funduszu Alimentacyjnego; liczba rodzin z dziećmi objętych świadczeniem wychowawczym (500+); liczba rodzin z dziećmi korzystających z dodatku mieszkaniowego

Realizatorzy: GOPS

2. Wspieranie rodzin dysfunkcyjnych oraz kształtowanie i wzmocnienie umiejętności opiekuńczo-wychowawczych rodziców przeżywających trudności w wypełnianiu swoich funkcji.

Lp.	Zadania	Wskaźnik realizacji zadania
1.	Praca środowiskowa promująca właściwe wzorce rodziny	<ul style="list-style-type: none"> liczba asystentów rodziny; liczba rodzin objętych wsparciem asystenta

		<ul style="list-style-type: none"> rodziny; liczba pracowników socjalnych; liczba rodzin objętych pracą socjalną; liczba rodzin wspieranych
2.	Opracowanie i wdrażanie projektów i programów profilaktycznych – edukacyjnych dla rodzin i dzieci	<ul style="list-style-type: none"> liczba programów/projektów; rodzaje programów/projektów; zakres tematyczny; ilość zorganizowanych spotkań dla rodziców;
3.	Zapewnienie rodzinom specjalistycznego poradnictwa i wsparcia	<ul style="list-style-type: none"> liczba osób objętych pomocą lekarza psychiatry; liczba osób objętych pomocą psychologa; liczba dzieci objętych pomocą pedagoga; liczba osób objętych pomocą prawną;
4.	Prowadzenie świetlic środowiskowych	<ul style="list-style-type: none"> liczba placówek wsparcia dziennego; liczba dzieci uczęszczających do placówek wsparcia dziennego;

Realizatorzy: GOPS, OPA. Placówki oświatowe, GOK, Stowarzyszenia

3. Zwiększenie poziomu bezpieczeństwa rodziny, dzieci i młodzieży.

Lp.	Zadania	Wskaźnik realizacji zadania
1.	Monitorowanie środowisk zagrożonych uzależnieniami i motywowanie do podjęcia leczenia/ terapii ze szczególnym uwzględnieniem rodzin z dziećmi	<ul style="list-style-type: none"> liczba rodzin z dziećmi, którym udzielono pomocy z powodu uzależnienia; liczba spraw skierowanych do GKRPA
2.	Włączenie Zespołu Interdyscyplinarnego w rozwiązywanie problemu przemocy w rodzinie	<ul style="list-style-type: none"> liczba wszczętych procedur NK, w tym w rodzinach z dziećmi; liczba grup roboczych; liczba spraw skierowanych do Prokuratury, Sądu; liczba spraw skierowanych do GKRPA z grup roboczych ZI; podmioty, które wszczęły NK;

3.	Zabezpieczenie środków finansowych na współfinansowanie pobytu dziecka w pieczy zastępczej	<ul style="list-style-type: none"> wysokość środków finansowych przeznaczonych na współfinansowanie pobytu dziecka w pieczy zastępczej;
----	--	--

Realizatorzy: GOPS, OPA, ZI, KPP

4. Umożliwienie powrotu dzieci z pieczy zastępczej do rodzin biologicznych

Lp.	Zadania	Wskaźnik realizacji zadania
1.	Opracowanie we współpracy z rodziną biologiczną planu pracy, który jest zbieżny z planem pomocy dziecku umieszczonemu w pieczy zastępczej	<ul style="list-style-type: none"> okresowa ocena realizacji planu pracy z rodziną;
2.	Wsparcie finansowe rodzin dostosowane do bieżących potrzeb w tym na dojazdy do dzieci	<ul style="list-style-type: none"> liczba świadczeń przyznanych rodzinie;
3.	Pomoc rodzinom w prawidłowym prowadzeniu gospodarstwa domowego	<ul style="list-style-type: none"> liczba rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny;

Realizatorzy: GOPS

5. Wspieranie kobiet w ciąży powikłanej i zagrożonej niepowodzeniem położniczym i ich rodzin

Lp.	Zadania	Wskaźnik realizacji zadania
1.	Pomoc rodzinom w miejscu zamieszkania	<ul style="list-style-type: none"> liczba rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny; liczba rodzin objętych pracą socjalną;
2.	Inne formy wsparcia dla rodzin	<ul style="list-style-type: none"> liczba osób korzystających z poradnictwa psychologicznego, poradnictwa prawnego, skoordynowanych działań w zakresie kompleksowego wsparcia kobiet w ciąży i ich rodzin; liczba osób z niepełnosprawnościami sprzężonymi lub ze spektrum autyzmu korzystających ze specjalistycznych usług opiekuńczych.
3.	Zapewnienie wsparcia materialnego rodzinom z dzieckiem niepełnosprawnym	<ul style="list-style-type: none"> liczba rodzin, które otrzymały jednorazowe świadczenie w wysokości

		4.000,00 zł
--	--	-------------

Realizatorzy: GOPS, ŚDS

Do realizacji założonych celów będą prowadziły działania, których wybór zostanie poprzedzony szczegółową analizą sytuacji danej rodziny. Podstawowym narzędziem służącym do diagnozy będzie wywiad środowiskowy przeprowadzony przez pracownika socjalnego. Pełna i efektywna realizacja celów założonych w programie będzie możliwa dzięki kompleksowemu spojrzeniu na rodzinę przeżywającą trudności oraz podjęciu systemowych rozwiązań przy współpracy wszystkich osób, instytucji i organizacji pracujących z dziećmi i rodzicami. Priorytetem naszych działań jest uznanie podmiotowości dziecka oraz jego prawa do wychowywania w rodzinie lub jak najszybszego powrotu do rodziny.

VI. Zakładane efekty realizacji programu

Spodziewanymi rezultatami realizowanego w latach 2021-2023 Programu Wspierania Rodziny w Gminie Nowa Wieś Wielka są:

1. Pogłębienie współpracy instytucji i organizacji działających na rzecz wspierania rodziny.
2. Poprawa funkcjonowania rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczej oraz osiągnięcie przez rodziny podstawowego poziomu stabilności życiowej, która umożliwi im wychowywanie dzieci.
3. Poprawa sytuacji dziecka w rodzinie.
4. Podniesienie poziomu świadomości społeczeństwa o dostępnych formach wsparcia dla rodzin przeżywających trudności, doświadczających sytuacji kryzysowych lub nimi zagrożonych.
5. Zmniejszenie skali i skutków sytuacji kryzysowych.

Powyższe rezultaty są możliwe do osiągnięcia między innymi dzięki:

- ścisłej współpracy instytucji i organizacji działających na rzecz rodzin, przepływowi informacji pomiędzy instytucjami,
- skutecznemu wspieraniu rodzin w kryzysie przez tworzone zespoły robocze działające w ramach Zespołu Interdyscyplinarnego.

VII. Monitoring

Monitoring realizacji Gminnego Programu Wspierania Rodziny będzie się opierał na gromadzeniu i analizowaniu informacji przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Nowej Wsi Wielkiej, jako koordynatora Programu oraz jako instytucja wiodącą przy realizacji zadań dot. wsparcia rodziny. Pozyskiwane będą również informacje od instytucji w zakresie wskazanym w Programie. Monitorowaniu podlegać będą poszczególne zadania wyznaczone do realizacji w ramach programu. Dyrektor Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Nowej Wsi Wielkiej w imieniu Wójta będzie przedkładał Radzie Gminy Nowa Wieś Wielka raport z realizacji Gminnego Programu Wspierania Rodziny. Podsumowanie realizacji Programu będzie umożliwiało wprowadzenie ewentualnych działań korygujących wynikających z bieżących potrzeb i problemów.

VIII. Źródła finansowania

Program finansowany będzie z następujących źródeł:

1. Budżet Gminy Nowa Wieś Wielka
2. Datacje, dofinansowania
3. Programy rządowe